

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 12 0 U 009566 24 Uvp
Banjaluka, 07.05.2025. godine

Vrhovni sud Republike Srpske, u vijeću sudija Strahinje Ćurkovića predsjednika vijeća, te Edine Čupeljić i Svjetlane Knežević članova vijeća, uz sudjelovanje zapisničara Nataše Božić, u upravnom sporu po tužbi G. Đ. iz B., koju zastupa punomoćnik Marko Mirjanić, advokat iz Bijeljine, ulica Meše Selimovića 23 a (u daljem tekstu: tužiteljica), protiv rješenja broj 9808896533 od 24.10.2022. godine, tuženog Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske, Bijeljina, u predmetu ostvarivanja prava na starosnu penziju, odlučujući o zahtjevu tuženog za vanredno preispitivanje presude Okružnog suda u Bijeljini broj 12 0 U 009566 22 U od 18.12.2023. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 07.05.2025. godine, donio je

PRESUDU

Zahtjev se odbija.

Obrazloženje

Pobijanom presudom uvažena je tužba i poništen uvodno označeni osporeni akt i tuženi obavezan da tužiteljici nadoknadi troškove spora u iznosu od 750,00 KM u roku od 30 dana od dana prijema presude. Osporenim aktom odbijena je žalba tužiteljice izjavljena protiv rješenja Filijale Bijeljina broj 9808896533 od 27.09.2022. godine, kao i prijedlog za naknadu troškova pravnog zastupanja. Tim prvostepenim rješenjem odbijen je zahtjev tužiteljice za ostvarivanje prava na starosnu penziju.

Uvaženje tužbe obrazloženo je s pozivom na odredbu člana 136. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 134/11-132/22, u daljem tekstu: Zakon o PIO) kojim je propisano da lice koje u skladu sa tim zakonom ispunjuje uslove za ostvarivanje prava na penziju po više osnova, može po sopstvenom izboru koristiti samo jedno od tih prava, pa da za pravilnu primjenu ove odredbe nije od značaja da li je riječ o licu koje je korisnik nekog od prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja ili se radi o osiguraniku koji tek namjerava podnijeti zahtjev za ostvarivanje određenog prava. Odlučna je činjenica da lice (a to podrazumijeva i lice koje je korisnik nekog od prava iz oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja) ispunjava uslove za ostvarivanje prava po više osnova, te da se po svom izboru može opredijeliti za jedno od prava u odnosu na koje ispunjava zakonom propisane uslove. Pojam „lice“ sadržan u toj odredbi širi je od pojma osiguranika i podrazumijeva i korisnika prava iz oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja. Za pravilno tumačenje ove odredbe odlučna je činjenica da lice ispunjava uslove za ostvarivanje prava po više osnova, te da po sopstvenom izboru može birati jedno od prava u odnosu na koje ispunjava zakonom propisane uslove. To što je tužiteljica korisnik prava na invalidsku penziju ne može biti smetnja da umjesto tog prava izabere da koristi pravo na starosnu penziju i sve dok ispunjava uslove za penziju po više osnova.

Blagovremenim zahtjevom za vanredno preispitivanje te presude tuženi osporava njenu zakonitost zbog povrede zakona kako to iz sadržaja zahtjeva proizlazi. Smatra da se u pobijanoj presudi pogrešno tumači odredba člana 136. Zakona o PIO jer se ne pravi razlika između samog osnova korištenja prava i vrste prava iz oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja. U tom smislu neophodno je uočiti razliku između s jedne strane prava na starosnu i prava na invalidsku penziju čiji je osnov korištenja isti, a to je ostvareni staž osiguranja osiguranika, a s druge strane pravo na porodičnu penziju čiji je osnov korištenja staž osiguranja umrlog osiguranika odnosno korisnika prava. Dakle i kod prava na starosnu i kod prava na invalidsku penziju radi se o istim osnovima, a to je ostvareni staž osiguranja pa u tom pogledu nema mjesta primjeni člana 136. Zakona o PIO odnosno ne radi se o izboru prava na penziju po više osnova jer i u slučaju invalidske i starosne penzije osnov je isti. Ta odredba znači da lice koje ispunjava uslove po više osnova može koristiti samo jedno od tih prava što znači da je imenovana ostvarila pravo na invalidsku penziju po osnovu ostvarenog staža osiguranja i po osnovu istog može koristiti samo jedno pravo koje je već ostvareno i ne može više da bira drugu vrstu prava po istom osnovu tj. pravo na starosnu penziju. Primjera radi imenovana bi mogla da bira između ostvarene na primjer invalidske penzije i porodične penzije, jer se radi o pravu na penziju po različitim osnovama. Iz navedenih razloga predlaže da se zahtjev usvoji, pobijana presuda preinači i tužba odbije.

Tužiteljica nije dostavila odgovor na zahtjev.

Razmotrivši zahtjev, pobijanu presudu, te ostale priloge u spisima predmeta, na osnovu odredbe člana 39. Zakona o upravnim sporovima („Službeni glasnik RS“ broj 109/05 i 63/11, u daljem tekstu: ZUS), ovaj sud je odlučio kao u izreci ove presude iz slijedećih razloga:

Tužiteljica ne spori da je ostvarila pravo na srazmjerni dio invalidske penzije na osnovu rješenja broj 9808896533 od 05.04.2017. godine počev od 12.10.2015. godine u iznosu od 153,41 KM mjesečno nakon što joj je nalazom, ocjenom i mišljenjem Odjeljenja za ocjenu radne sposobnosti organa vještačenja u Bijeljini broj ORS-530/2015 od 12.10.2015. godine utvrđeno postojanje invalidnosti-gubitak radne sposobnosti zbog bolesti. Penzija joj je obračunata za ukupan penzijski staž od 26 godina 8 mjeseci i 3 dana.

Predmetnim zahtjevom tužiteljica traži ostvarivanje prava na starosnu penziju, a u smislu odredbe člana 41. Zakona o PIO s obzirom da je napunila 65 godina života i ima ostvaren staž od najmanje 15 godina staža osiguranja i da ispunjava uslove za ostvarivanje prava na starosnu penziju pa shodno tome i na izbor penzije po članu 136. Zakona o PIO.

Prema odredbi člana 136. Zakona o PIO lice koje u skladu sa ovim zakonom ispunji uslove za ostvarivanje prava na penziju po više osnova po sopstvenom izboru može koristiti samo jedno od tih prava.

Dakle, pravo na izbor vrste penzije ima lice koje ispunji uslove za ostvarivanje prava na penziju po više osnova. Kod takvog zakonskog određenja pravilno nižestepeni sud zaključuje da pravo izbora ima i osiguranik i korisnik prava jer je pojam „lice“ koji se koristi u ovoj odredbi svakako širi od pojma osiguranika i u sebi sadrži oba pojma i osiguranika i korisnika prava. Prema tome činjenica da je tužiteljica korisnik prava na invalidsku penziju nije prepreka da joj se omogući da sada, kada je ispunila uslove u pogledu godina života, umjesto invalidske, ostvari pravo na starosnu penziju.

Pravo na izbor penzije, što je suština ove odredbe, a i zahtjev tužiteljice, je mogućnost izbora povoljnijeg iznosa penzije, pa je suprotno tumačenje protivno principu pravičnosti i dovelo bi do povrede prava na imovinu, zagaranovanog Evropskom konvencijom o ljudskim pravima i osnovnim slobodama.

Kod takvog stanja stvari, a kako ni ostali navodi zahtjeva nisu od uticaja na zakonitost, po ocjeni ovog suda u pobijanoj presudi nije ostvaren nijedan razlog njene nezakonitosti predviđen u odredbama člana 35. stav 2. ZUS pa se zahtjev tuženog odbija a na osnovu člana 40. stav 1. istog zakona.

Zapisničar
Nataša Božić

Predsjednik vijeća
Strahinja Ćurković

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Aćić